

Tilslag - Veiledning til tillegg om produksjonskontroll

Orientering

Hensikten med dette dokumentet er å utfylle de normative tilleggene vedrørende krav til produksjonskontroll gitt i standardene NS-EN 12620, NS-EN 13043, NS-EN 13055-1, NS-EN 13139, NS-EN 13242, NS-EN 13383-1 og NS-EN 13450.

Dokumentet er utarbeidet og godkjent av den europeiske organisasjonen "Group of Notified Bodies". Dokumentet er utarbeidet i samarbeid med CEN TC 154 som har vært ansvarlig for utarbeidelse av standardene for tilslag. Dokumentet skal videre benyttes som grunnlagsdokument av alle europeiske tekniske kontrollorgan for å sikre likhet ved sertifisering av tilslag der dette er et krav (system 2+).

1. Innledning

Denne veiledningen definerer og avklarer standardenes normative tillegg om produksjonskontroll, sett i sammenheng med CE-merking. Følgende aktiviteter er omhandlet:

- Organisasjon
- Kontrollprosedyrer
- Produksjonsstyring
- Inspeksjon og prøving
- Dokumentasjon
- Kontroll av avvikende produkt
- Håndtering, lagring og viderebehandling i produksjonsområder
- Transport og emballasje
- Opplæring av personell

2. Organisasjon

2.1. Ansvar og myndighet

- Det skal foreligge organisasjonsplan (navnene som korresponderer med personellens funksjoner bør være i et tillegg eller oppbevares på fabrikken) for å beskrive ansvar for alle funksjonene.

2.2 Ledelsens representant for produksjonskontrollen

Ledelsens representant kan ha andre plikter i fabrikken. Vedkommende kan også være ledelsens representant for mer enn en fabrikk. Vedkommende kan ha en assistent, men har det overordnede ansvaret.

2.3 Ledelsens gjennomgåelse

Ledelsen skal, så ofte som nødvendig og minst en gang pr. år, gjennomgå systemet for produksjonskontroll for sikre at det er hensiktsmessig og effektivt. Ved denne gjennomgangen skal samsvar eller avvik undersøkes og behovet for å endre systemet vurderes. Dokumentasjon av slike gjennomganger skal foretas. Følgende punkter skal inngå ved hver gjennomgang:

- Vurdering av avvik
- Vurdering av kunders reklamasjoner for å undersøke om produksjonskontrollen må endres
- Vurdering av korrigerende tiltak og deres effektivitet
- Om produksjonskontrollsystemet er hensiktsmessig
- Produktenes samsvar med krav/deklarasjoner

3. Kontrollprosedyrer

3.1 Dokument- og datastyring

Produsenten skal beskrive i produksjonskontrollhåndboken (eller i annet dokument) styringen av de forskjellige dokumentene (utarbeidelse, identifikasjon, kontroll, godkjenning, distribusjon, kopiering, arkivering, tilbaketrekking, ...).

Kommentar: Produksjonskontrollhåndboken kan bestå av forskjellige dokumenter, men alle dokumentene man etterspør i tillegget vedrørende produksjonskontrollen i standardene, forutsettes å utgjøre produksjonskontrollhåndboken.

3.2 Tjenester fra underleverandør

I de tilfeller hvor produsenten benytter underleverandør til en eller flere operasjoner, skal passende styringsmidler være etablert (definisjon av arbeidet, type bestilling, godkjenning av arbeidet, ...).

Følgende arbeidsoperasjoner kan eksempelvis utføres av underleverandøren:

- Fjerning og lagring av ubrukelige masser på toppen av uttaksstedet
- Uttaksplan
- Boring
- Sprenging
- Uttak
- Transport av råmaterialet
- Produksjon
- Lagring
- Lasting
- Transport
- Prøving

Kommentar: Leverandørene er del av produksjonskontrollsystemet. Det tekniske kontrollorganet behøver kun å bekrefte at disse leverandørene finnes og inngår i systemet og at produsenten har etablert og anvender en tilstrekkelig grad av styring av leverandørene.

3.3 Kjennskap til råmaterialet

Produsenten skal ha detaljert dokumentasjon om råmaterialets beskaffenhet, forekomst og en eller flere kart som viser lokaliteten og uttaksplan.

Det tekniske kontrollorganet må skal påse at produsenten har en prosedyre for å sjekke hvilke regler som gjelder i andre medlemsland mht. farlige stoffer ved eksport av tilslag. Produsenten har imidlertid et selvstendig ansvar i denne forbindelse. Listen over farlige stoffer kan finnes på:

<http://europa.eu.int/comm/enterprise/construction/internal/dangsub/dangcount.htm>

4. Produksjonsstyring

Produsenten skal sikre at systemet for produksjonskontroll tilfredsstillende følgende forhold:

- Instruks for vedlikehold og justering av produksjonsutstyr
 - flytskjema over produksjonsutstyret
 - instruks for bruk og/eller justering av produksjonsutstyret
 - daglige rapporter (reparasjoner, produsert mengde, problemer, ..)
- Instruks for lagring av produkter
 - kart over lagerområdet
 - identifikasjon, merking (minimum størrelse og annen indikasjon som trengs for å identifisere produktene)
 - adskillelse av de forskjellige lagerhauger

Når det er nødvendig, må det tas prøver for å sikre at overensstemmelse med kravene ved levering er opprettholdt

- Identifikasjon av forekomsten er behøver kun å være
 - navnet til produsenten og stedet (f.eks: steinbrudd xxxx)
 - forenklet petrografisk beskrivelse i overensstemmelse med NS-EN 932-3 (for eksempel: alluvial)
 - størrelse
 - produksjonsmåte (for eksempel: knust, ...)

5. Inspeksjon og prøving

5.1 Generelt

Når produsenten ikke benytter seg av underleverandør for inspeksjon og prøving, må han foreta følgende:

- Sørg for at nødvendig utstyr og materiale er tilgjengelig
- Utføre inspeksjon og prøving i overensstemmelse med produksjonskontrollsystemet
- Overholde punktene 5.2 og 5.3 i dette dokumentet

Dersom produsenten benytter underleverandør for deler av eller hele prøvingen, må han dokumentere at prøvingen er i overensstemmelse med standardene,

- ved at laboratoriet er akkreditert iht. EN 17025 for den aktuelle prøving eller
- ved å dokumentere at resultatene fra laboratoriet er pålitelige (identifikasjon av prøvene, ...), og det tekniske kontrollorganet må bekrefte at prøvene er utført i henhold til produksjonskontrollsystemhåndboken og standardene.

5.2 Måling og prøvingsutstyr

Alternative metoder til NS-EN 932-5 kan benyttes.

5.3 Hyppighet og sted for inspeksjon, prøvetaking og prøving

Produsenten skal for hver prøve angi

- uttakssted
- partiet prøven er tatt fra
- dato
- navnet på den/de som har tatt ut prøven
- betegnelsen på produktet.

Prøvingshyppigheten er angitt i egen kontrollplan. Prøvetakning skal utføres som spesifisert i NS-EN 932-1.

Definisjoner av **produksjonsperioder** relatert til prøvingshyppigheter:

- 1 ukes produksjon: **5 produksjonsdager** i en periode på 3 måneder *
- 1 måneds produksjon: **20 produksjonsdager** i en periode på 6 måneder *
- 1 års produksjon: **minst en produksjonsdag** på et år

* regnet fra første produksjonsdag

6. Dokumentasjon

For etterfølgende dokumenter skal registrering, arkivering og oppbevaring (sted, oppbevaringstid, ...) være fastsatt og beskrevet.

- Rapport fra ledelsens gjennomgang
- Avviksrapporter
- Registreringer av kundeklager
- Registreringer av prøvetaking, prøving, samsvarserklæringer og CE-merking
- Registreringer av underleverandørens aktiviteter
- Daglige produksjonsrapporter
- Registrering fra kontroll og vedlikehold av målings- og prøvingsutstyr
- Registrering fra opplæringen av ansatte

7. Kontroll av avvikende produkt

Alle former for avvik (inkludert kundeklager vedrørende produktavvik) skal registreres av produsenten, undersøkes og hvis nødvendig skal det utføres korrigerende tiltak.

Merknad : I "Guidance Paper B" (§ 3.2.4 : Behandling av produkter med avvik) er det også et krav om at "dersom det leveres ut produkter før prøvingsresultatene er tilgjengelig, skal produsenten ha en prosedyre og dokumentasjonssystem for varsling av kunde dersom resultatene ikke er i samsvar med kravene".

8. Håndtering, lagring og viderebehandling i produksjonsområder

Produsenten skal treffe de nødvendige tiltak for å:

- Sikre at tilslaget ikke blir forurenset ved håndtering i produksjonsområdet
- Sikre at lagrene er beskyttet mot forurensning
- Benytte tilfredsstillende metoder for lagring av tilslaget
- Sørge for renhet i lagrings- og produksjonsområdet
- Sikre at tiltak er iverksatt for å begrense separasjon
- Sørge for at prosedyrer for lagring og håndtering er tilgjengelige for ansatte som er ansvarlig for dette
- Identifikasjon av lageret

9. Transport og emballasje

9.1 Transport

For tilslag som blir levert av produsenten, forblir produsenten ansvarlig for kvaliteten frem til mottaker. For tilslag som selges fra produksjonsanlegget, er kunden ansvarlig for tiltak for å forhindre endring av produktet etter at det er ferdig opplastet.

9.2 Pakking

Dersom tilslaget pakkes, må produsenten merke emballasjen med eventuelle forholdsregler i forhold til riktig håndtering og lagring.

10. Opplæring av personell

Produsent skal opprette en opplæringsplan.